

MIKÄ IHMEEN OT?

Sisä-Suomen Osaamis- ja tukikeskushanke 2022-2023

TULE MUKAAN, TEHDÄÄN YHDESSÄ OT-KESKUS!

UUTISKIRJEEN SISÄLTÖ:

- **HANKEPÄÄLLIKÖN TERVEHDYS!, s.2**
- **AJANKOHTAISTA OT -KEHITTÄMISESTÄ, s.3**
- **MITÄ ON HYVÄ KONSULTAATIO LAPSIPERHEPALVELUIDEN TYÖNTEKIJÖILLE, s.4**
- **MITEN TUNTEET LIITTYVÄT OT-TOIMINTAAN?, s.5**
- **OT -TILAISUUDET SEKÄ HANKETYÖNTEKIJÖIDEN YHTEYSTIEDOT, s.6**

SISÄ-SUOMEN OT -HANKE 2022-2023

Osaamis- ja tukikeskus (OT) on rakenteilla oleva uusi monialaista osaamista yhdistävä verkostomainen tukirakenne lapsi- ja perhepalveluihin.

Osaamis- ja tukikeskuksen tehtävänä on tarjota lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskenteleville ammattilaisille tukea ja konsultaatiota kaikkein vaativimmissa asiakastilanteissa. OT-keskuksen toiminta pohjautuu ajankohtaiseen tutkimus- ja menetelmätietoon.

Suomeen rakentuu viisi OT-keskusta, yksi kullekin yhteistoiminta-alueelle (YTA). Sisä-Suomen YTA -alue muodostuu Pirkanmaan, Kanta-Hämeen ja Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueista. Kansallista OT -työtä koordinoi STM.

Sisä-Suomen OT -hanketta hallinnoi Pirkanmaan sairaanhoitopiiri osana Sote-keskusten psykososiaaliset menetelmät ja tukirakenteet (PsySos) – hankekokonaisuutta. Hankkeen osatoteuttajia ovat sosiaalialan osaamiskeskukset Pikassos ja SONet BOTNIA sekä TAYS. Hankkeessa työskentelee viisi kehittämisasiantuntijaa sekä kehittäjäasiakas.

HANKEPÄÄLLIKÖN TERVEHDYS!

Juha Ahonen, Hankepäällikkö
Sisä-suomen yhteistyöalueen sote-keskusten
psykososiaaliset menetelmät ja tukirakenteet (PsySos)

Sisä-Suomen yhteistyöalueella valmistellaan kiihtyvällä vauhdilla hyvinvointialueille siirtymistä. Moni asia on kesken, mikä saattaa aiheuttaa joillekin epävarmuutta. Osa sosiaali- ja terveydenhuoltoalan työntekijöistä on tiiviisti mukana valmistelussa, osa seuraa perustehtäväänsä toteuttaen hieman etäämpää, millaiseksi ammatillinen lähitulevaisuus alkaa pikkuhiljaa hahmottua.

Sosiaali- ja terveydenhuolto elää historiallista muutosta, jonka mahdollisuudet ja usein epätietoisuuteen perustuvat uhkakuvat ovat päivittäin mielessämme. Samaan aikaan meidän tulisi pystyä huolehtimaan siitä, että palveluihin hakeutuvat asiakkaat ja potilaat omaisineen saavat ajallaan tarpeeseensa vastaavan tuen, avun ja hoidon. Sote-uudistus sinällään ei tule ratkaisemaan jo aiemmin tunnistettuja palveluiden solmukohtia, emmekä voi jättää vastuuta päättäjille tiputtaen omat hanskat maahan.

Nyt jos koskaan tarvitaan laaja-alaista kehittämistä eri toimijoiden yhteistyönä. Ajan erityishaasteisiin vastaamaan ja tulevaisuutta ennakoimaan on käynnissä, OT-keskus -hanke, jolle STM myönsi valtionavustusta vuosille 2022-2023 osana yhteistyöalueellamme toimivaa PsySos-hanketta. Pikassos, SONetBOTNIA ja Tays ammattilaisineen ja verkostoineen antavat kaiken asiantuntijuutensa hankkeen käyttöön nuorten ja perheiden kanssa työskentelevien ammattilaisen osaamisen vahvistamiseksi. Vahvan pohjan päälle on helppo rakentaa.

Vuoden päästä sote-maailma on jo toisenlainen. Vaatii varmasti vielä pitkään seurantaan ja arviointiin perustuvia tarkennuksia ja korjausliikkeitä, jotta saamme kokonaisuuden toimimaan tavoitellulla tavalla. Jokaiseen päivään sisältyy pienempiä tai isompia onnistumisia ja iloa. Minulle PsySos-hankkeen päällikkönä voimaa antaa etuoikeus toimia osaavien ammattilaisten ja motivoituneiden kehittäjien kanssa. Olkaamme ylpeitä tärkeästä tehtävästämme, jonka tavoitteena on myös meidän ja läheistemme hyvinvointi.

AJANKOHTAISTA OT-KEHITTÄMISESSÄ

VAATIVIEN TILANTEIDEN KONSULTAATIOIHIN TARVITAAN RÄÄTÄLÖINTIÄ, KOORDINAATIOTA JA JATKUVUUTTA

OT-keskuksen toimintakenttää ovat lapsiperhepalveluiden kaikkien vaativimmat ja kompleksisimmat tilanteet. Ne ovat sekä perheelle että työntekijöille haastavia ja kuormittavia. Prosessit ovat usein pitkiä ja tilanteisiin kytkeytyy useita toimijatahoja. Jotta asiakas saa parhaan mahdollisen tuen, on työntekijällä oltava toimiva johdon tuki joka tasolla, oman tiimin tuki, toimivat yhdessä tekemisen rakenteet sekä sisäiset ja ulkoiset konsultaatiokanavat ja erityisasiantuntemus saatavilla vaivattomasti. Tässä mukaan astuu OT-keskus.

OT-keskuskehittämisessä haravoidaan kolmen hyvinvointialueen toimivat konsultaatiokäytänteet erityisen vaativissa tilanteissa sekä kehitetään yhteistyössä konsultaatorakenteita tilanteisiin, joista ne puuttuvat. Tavoitteena on, että hyvinvointialueilla on samansuuntaiset vaativuuden kriteerit käytössä ja työntekijöillä välineitä tilanteiden selkiyttämiseen sekä tuki oikean palvelupolun ja tuen löytymiseen oikeanlaisten konsultaatioiden avulla. Kaiken toiminnan läpileikkaavana teemana on systeeminen lähestymistapa ja työote, jossa arvoina ovat ihmislähtöisyys, aito kohtaaminen, yhteisen ymmärryksen rakentaminen ja yhdessä tekeminen.

OT -MITTARI SELKEYTTÄÄ, KOORDINAATTORI TUKEE JA KOORDINOI

OT-mittari on väline, jolla arvioidaan yhdessä tilanteen vaativuutta tilanteen harvinaisuuden, järjestelmän toimivuuden ja tilanteen juridishallinnollisen monimutkaisuuden suhteen. Sisä-Suomen OT-hankkeessa on jalkauduttu perus- ja erityistason lapsiperhepalveluiden tiimeihin ja jäsennetty vaativia asiakastilanteita OT-mittarin avulla osana OT-tason konsultaatioita. Mittaria jalostetaan edelleen paikallisesti sekä valtakunnallisesti yhteistyössä muiden OT -keskushankkeiden kanssa.

Vuoden 2023 alusta Sisä-Suomen YTA-alueella pilotoidaan OT-koordinaattoreita. Koordinaattori tukee, vakauttaa ja auttaa työntekijöitä ja tiimejä harvinaisissa, erityisen hankalissa ja/tai monimutkaisissa asiakastilanteissa. Koordinaattorin kanssa keskustellaan ja puretaan haastavaa tilannetta sekä haarukoidaan yhdessä oikeanlainen tuki sekä konsultaatio- tai palvelupolku. Koordinaattori räätälöi ja koordinoi OT-konsultaatiot sekä hoitaa tarvittavan erityisasiantuntemuksen konsultaatioon.

VAATIVIEN EROJEN JA VAATIVAN SIAISHUOLLON YHTEISIASIAKKUUDET YHTEISEEN TARKASTELUUN

OT-kehittämisen tavoitteena on varmistaa Sisä-Suomen alueelle myös kattavat vaativien erojen konsultaatiopalvelut sekä tukea näihin liittyvien palveluiden ja menetelmien yhteiskehittämistä. Vaativaan sijaishuoltoon liittyvää kehittämistä jatketaan lastensuojelun monialaisen kehittämisen, eli Monni -hankkeen (monnihanke.fi), kehittämistyön jalanjäljissä. Tämä tarkoittaa mm. sijaishuollon, lasten- ja nuorisopsykiatrian, mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä sivistystoimen ja järjestöjen yhteistyön kehittämistukena olemista.

MITÄ ON HYVÄ KONSULTAATIO?

Henna Sapir, kehittämisasiantuntija
OT-hanke, SonetBotnia

Sisä-Suomen OT-keskus järjesti hyvinvointialueilla OT-infot kesäkuussa 2022. Infoissa osallistujilta pyydettiin näkemyksiä sekä hyvästä konsultaatiosta että konsultaatiosta, joka ei tue työntekijää.

OT-infoihin osallistui yhteensä yli 120 eri alojen ammattilaista sosiaali- ja terveydenhuollosta, opetus- ja sivistystoimesta, kolmannelta sektorilta ja hankkeista. Kysymyksiin tuli runsaasti vastauksia ja ne olivat samansuuntaisia kaikilla hyvinvointialueilla.

Ammattilaisten näkökulmasta hyvä konsultaatio on kussakin tilanteessa tarvittavat asiantuntijat yhteen kokoavaa monitoimijaista yhteistyötä, helposti saavutettavaa sekä sujuvaa ja oikea-aikaista. Saavutettavuuteen liittyvät selkeät ja toimivat yhteydenottokanavat sekä valmius nopeaan reagointiin akuuteissa tilanteissa. Hyvä konsultaatio on läpinäkyvää ja asiakasnäkökulman huomioivaa.

Toimivassa konsultaatiotilanteessa on puheenjohtaja ja kirjuri. Konsultaatiossa ei ole kiire, siinä tuodaan esiin erilaisia näkökulmia perusteluineen ja sovitaan konkreettisista jatkosuunnitelmista: miten työskentely jatkuu, kuka tekee ja mitä.

Hyvä konsultaatio on ratkaisukeskeinen, konkreettinen ja kantaaottava. Onnistuneen konsultaation jälkeen tilanne on jäsentynyt, on saatu uusia näkökulmia, tukea ja selkeät seuraavat askeleet. Tärkeätä on myös mahdollisuus palata aiheeseen uudelleen.

Hyvässä konsultaatiossa erityisen tärkeää on aito kohtaaminen. Vuorovaikutus perustuu keskinäiselle arvostukselle ja tasavertaisuudelle. Kenelläkään ei oleteta olevan valmiita vastauksia, vaan tilanteessa pysähdytään yhdessä asian äärelle, pohditaan avoimesti eri näkökulmia ja muodostetaan yhteistä ymmärrystä ja jatkosuunnitelma.

Hyvä konsultaatio edellyttää aikaa pysähtyä ja aitoon tasavertaiseen yhteistyöhön ja ei tietämisen tilaan heittäytymistä ja suostumista.

OIKEA-AIKAISUUS

LUOTTAMUS

AVOIMUUS

TURVALLISUUS

RAUHALLISUUS

MINUA JA ASIAKASTA
KUUNNELLAAN

JOKI JOHTAA PUHETTA

KIRJAAMINEN

UUDET NÄKÖKULMAT

AITO YHTEISTYÖ

KONKREETTISET
SEURAAVAT ASKELEET

MAHDOLLISUUS
PALATA

OTA TUKEA SILLOIN KUN OTTAA TUNTEISIIN

Janne Pajamäki, lastensuojelun johtaja
Seinäjäki

HYVÄT OSAAJAT!

Olen pohtinut osaamista lapsiperheiden ja lasten kanssa toimiessani. Isänä ei helposti osaa, no ehkä joskus. Ammattilaisena osaa joskus, mutta ei siinäkään hommassa aina.

Lapset ja lapsiperheet herättävät tunteita, se on tarkoituskin. Kysyn itseltäni ja haastan myös kollegoitani, tunnetko (lastensuojelu-) työsi? Tämä työ on tunnetta täynnä, on tunnetuksi tekemisen tarpeessa.

Osaamisen arviointi, vahvistaminen ja tunnistaminen on myös hyvin tunneherkkää. Meillä kun tapaa olla hyvin tunteikas suhde omaan osaamiseen, sen näyttämiseen ja mikä hurjinta, epävarmuuden peittämiseen. Osaamis- ja tukikeskustoiminta voi olla yhteisö, ajattelutapa, tutkimusaihio tai kotipesä, jossa voi tuntea osaavansa. Me teemme yhdessä osaamisen yhteisön.

Kun konsultoimme, etymologisesti neuvottelemme. Mitä konsultoidaan, ketä konsultoidaan? Mikä on neuvottelun, konsultaation tarkoitus? Mikä on tavoite jota kohti pyritään? Vielä kysyn, mitä tunnetaan, mihin omat työntekijän tunteemme ratkaisuja ohjaavat?

Näitä kysymyksiä pohdin systeemisellä otteella, jossa omat tuntemukseni ovat myös neuvottelun kohteena. Minä olen osa tätä konsultoitavaa työtä. Siksi tarvitsen tähän tukea, ohjausta ja toisten kysyjien yhteistä pohdintaa. Ei haittaa, vaikka olisi myös tutkimuksellista tietoa johon nojata.

OT-asiassa, Ota Tukea silloin kun Ottaa Tunteisiin, jolloin Oivaltaminen on Tavoitteena.

HAUSKAA SYKSYÄ KAIKILLE, TUNTEMISIIN!

TULEVAT TAPAHTUMAT // SAVE THE DATES!

SISÄ-SUOMEN OT -INFO II // 1.12.22, KLO 8.30-9.15, TEAMS

Ot -hankeväki kutsuu sinut kuulemaan mitä erityisen vaativien tilanteiden konsultaatioiden järjestämisessä kannattaa ottaa huomioon? Miten ne koordinoidaan ja räätälöidään järkevästi ja tarpeenmukaisesti? Tilaisuudessa kerätään myös hyvinvointialueiden toimivia konsultaatioita ja kehittämistarpeita. Hyvinvointialuilla on mahdollisuus myös lähteä mukaan OT-koordinaattoripilotointiin keväällä 2023.

Teams linkki: [Liity kokoukseen napsauttamalla tästä](#)

VALTAKUNNALLINEN OT -WEBINAARI // 3.2.23, KLO 9-11.30

OT -alueet kertovat ja käyvät dialogia keskeisistä vaativan tason palveluiden kehittämistoiminnoista ja -kokeiluista.

Ilmoittautuminen: <https://q.surveypal.com/Ilmoittautuminen-kansalliseen-OT-webinaariin-3.2.23/0>

VAATIVAT EROT -WEBINAARI // 21.4.23, KLO 12-15.30

Sisä-Suomen toimijoiden yhteinen kohtaaminen. Mukana myös Tampereen yliopiston lehtori Aino Ritala-Koskinen, joka vastaa Tampereen yliopiston INSOTE - tutkimushankkeesta koskien vaikeita ero- ja huoltoriitoja ja niihin liittyviä palveluja. Tarkempi ohjelma julkaistaan myöhemmin.

YHTEYSTIEDOT

Projektikoordinaattori
Sanna Ylistenniemi
sanna.ylistenniemi@pikassos.fi

Kehittämisasiantuntija
Mimosa Koskimies
mimosa.koskimies@pikassos.fi

kehittämisasiantuntija
Noora Aarnio
noora.aarnio@seamk.fi

Kehittämisasiantuntija
Tiina Civil
tiina.m.civil@pshp.fi

Kehittämisasiantuntija Henna
Sapir
henna.sapir@seamk.fi